SUOMUSSALMEN RIISTANHOITOYHDISTYS ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: Suomussalmen riistanhoitoyhdistyksen (puheenjohtaja Asko Keski-Nisulan) lausunto ehdotukseen laiksi Hossan kansallispuistosta HE 260/2016 vp

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Suomussalmen riistanhoito-yhdistykseltä asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esitykseen Hossan kansallispuistoksi. Suomussalmen riistanhoitoyhdistyksen edustajana esitän pyydettynä seuraavaa:

Hossa tunnetaan laajasti maassamme paikkana, jossa metsästyksellä, kalastuksella, sekä poronhoidolla on ollut vuosisatoja kestävä, vahva merkittävä rooli. Jos missä, niin Hossan kulttuuriin on kuulunut luontaistaloudesta eläminen, johon on kuulunut perinteinen eränkäynti sen eri muodoissa. Harvinaiset värikallion kalliomaalauksetkin kertovat sen, miten Hossan alueella on ollut vuosisatojen aikana metsästyksellä tärkeä merkitys.

On erityisesti merkille pantavaa, että kansallispuisto hanke lähti aikoinaan liikkeelle Hossassa asuvien paikallisten ihmisten toimesta, koska eivät olleet tyytyväisiä Metsähallituksen vuosia alueella suorittamiin metsän hakkuisiin ja tuleviin suunnitteilla oleviin metsänkäsittelyihin.
Paikalliset kokivatkin, että ei ole enää muuta keinoa, kuin yrittää saada kansallispuisto Hossaan, millä voitaisiin suojella vielä jäljellä olevia vanhoja metsiä, sillä metsähallitus oli voimakkaasti hakannut metsiä Hossassa ja sen lähialueilla, myös naapuri kunnissa. **Metsästys ja kalastusmahdollisuudet he halusivat säilyvän entisellään.**

Suomussalmen riistanhoitoyhdistys teki merkittävän ja samalla poikkeuksellisen päätöksen valtakunnallisesti katsoen lähtiessään tukemaan Hossan kansallispuistohanketta. Yleensä riistaorganisaatiot ovat olleet hyvin kriittisiä ja kielteisiä kannanotoissaan suojeluhankkeille. Koska, olemme joutuneet puolustamaan kantaamme maan käytön muutoksissa riistataloudellisista syistä. Suojeluhankkeet ovat pääsääntöisesti tuoneet vain heikennyksiä riistataloudelle, samalla kaventaen metsästys harrastuksen mahdollisuutta tuottaa hyvinvointia luonnosta, mikä on katsottu Sipilän hallitusohjelmassakin yhdeksi tärkeäksi kehitettäväksi kohdaksi.

Suomussalmen riistanhoitoyhdistyksen päätökseen lähteä tukemaan puistohanketta vaikutti suuresti paikallisten ihmisten, sekä alueella sijaitsevien metsästysseurojen myönteinen suhtautuminen puiston perustamiseen. Riistanhoitoyhdistys päätöksessään edellyttää, että metsästys järjestelyt tulee säilyttää tulevassa puistossa nykymuotoisena. Vähimmäisvaatimuksena on, että 8§:n alueella (vapaa metsästysoikeus) säilyy paikallisilla kuntalaisilla. Olisi kohtuutonta, että valtiovalta tekisi paikallisilta ihmisiltä tulleeseen esitykseen metsästys mahdollisuuksiin tarpeettomia rajoituksia.

Kansallispuiston perustamisen valmisteluvaiheen aikana on riistahoitoyhdistyksellä ollut kohtuullisesti mahdollisuus tuoda julki näkemyksensä, meitä on oltu ainakin ”kuulevinaan”. Koemme, että riistanhoitoyhdistyksen, samoin kuin paikallisen väestön vaatimuksia ei ole tarpeeksi otettu huomioon. Laki ehdotuksesta on mielestäni pyritty tekemään kompromissi, kaikille jotakin. Lakiesityksessä kuitenkin puututaan voimakkaasti alueella vallinneeseen vuosikymmeniä kestäneeseen perinteisiin metsästys järjestelyihin, rajoittamalla metsästystä.

Nyt lausunnolla olevassa lakiehdotuksessa on edelleen tarpeettomia rajoituksia. Lakiehdotuksen mukaan kansallispuistossa saisi metsästää vain paikalliset asukkaat. Ulkopaikkakuntalaisilta metsästystä rajoitettaisiin ja osin kiellettäisiin.

Jos, lakiehdotukseen ei tule muutosta, se tulee aiheuttamaan kohtuuttoman tilanteen sellaisille henkilöille, jotka ovat syntyneet Hossassa tai sen lähialueella, mutta ovat joutuneet muuttamaan, joko työn, tai muun syyn takia pois paikkakunnalta. He ovat investoineet vuosien aikana Hossaan, tai sen lähialueille rakentamalla alueelle kesämökkinsä, sekä muita kiinteistöjä. Moni omistaa kotitilansa, jonka on perikunnalta ostanut vapaa-ajan viettopaikakseen, hyvien metsästys maitten läheisyydessä. Näin ollen olisi kohtuutonta kieltää heiltä nyt lupametsästys.

Jos, lakiesitys toteutuisi nyt esitetyllä tavalla, paikallisten metsästysseurojen jäsenet mm. Hossassa, joutuisivat keskenään hyvin eriarvoiseen asemaan kansallispuistossa metsästämisen suhteen. Vuosikymmeniä metsästysseuran paikalliset ja ulkopaikka-kuntalaiset jäsenet, ovat voineet tasavertaisesti metsästää tulevan kansallispuiston alueella, paikalliset vapaan metsästysoikeuden perusteella ja muualla asuvat jäsenet Metsähallituksen luvalla.

Lakiehdotus antaa nyt ulkopaikkakuntalasisille mahdollisuuden hirvenmetsästykseen, jos jäsenet kuuluvat sellaiseen metsästysyhdistykseen, joiden metsästysalueet rajautuvat kansallispuistoon ja jotka ovat olleet rekisteröityneinä tämän lain tullessa voimaan. Em. tarkoitta, että muun riistan metsästäminen kiellettäisiin, vaikka kuuluu tasavertaisena jäsenenä paikalliseen metsästysseuraan. Tämän kohdan esitän poistettavaksi lakiesityksestä.

Mielestäni lakiesityksen tulee lähteä, siitä ajatuksesta, että metsästysoikeus tulee säilyttää nykymuotoisena, ilman tarpeettomia rajoituksia, jossa huomioidaan, niin muualta tulevien, kuin paikallistenkin nykymuotoinen metsästysmahdollisuus.

Suomussalmen riistanhoitoyhdistyksen jäsenistä noin kolmannes asuu muualla kuin paikkakunnalla, eli tähän kolmannekseen kuuluu runsaasti metsästäjiä, jotka metsästää nimenomaan Hossan alueella.

Hossan kansallispuistohanke oli eduskunnan lähetekeskustelussa viime viikolla. Siellä käytettiin useita perusteltuja puheenvuoroja metsästyksen sallimiseksi.

Nykyisen luonnonsuojelulain näkökulmasta Suomessa metsästys koetaan enemmän uhkatekijänä kuin mahdollisuutena hoitaa luontoa, koska sen ajatellaan haittaavan muuta virkistyskäyttöä tai uhkaavan suojeltavia luontoarvoja. Eurooppalaisesta näkökulmasta metsästystä tulisi päinvastoin kehittää luonnonsuojelualueiden hoitomuotona, eikä rajata sitä haittaavana tekijänä suojelualueiden ulkopuolelle. **Nykyinen luonnonsuojelulaki mahdollistaa useimmiten periaatteessa metsästyksen säilyttämisen luonnon-suojelualueilla, jos siihen on vain halua. Metsästys ja metsästäjät ovat mahdollisuus myös luonnonsuojelualueilla.**

Hossahan on ollut viime vuosina koko poronhoitoalueen pahimpia petovahinko alueita, jossa kaikki suomessa elävät suurpedot aiheuttavat merkittävästi vahinkoa. Susi tilanne on ollut myös vuosikymmeniin pahin. YmV:n puheenjohtaja Satu Hassi käytti eduskunnan lähetekeskustelussa 7.2.2017 puheenvuoroja, jossa hän oli huoli lähinnä suurpedoista. Mielestäni tämä suurpetojen nostamien esiin Hassin esittämällä tavalla, Hossan kansallispuistoasiassa ei ollut tilanteeseen sopivaa, kun ottaa huomioon Hossan alueella oleva runsas suurpetokanta.

En puheenvuorossani kommentoi petoasiaa enempää. Uskon, että riistakeskuksen puheenvuorossa alan asiantuntija on tuonut julki lakiesityksen tuomat ongelmat koskien nimenomaan lakiesityksen tuomaa suurpetojen metsästykseen liittyvää lupabyrokratiaa.

Yhteenvetona totean, että Hossan kansallispuistoa koskevassa hallituksen lakiesityksessä ei ole riittävällä tavalla huomioitu paikalliseen metsästyksen liittyvää historiaa, sekä niitä ongelmia ja menetyksiä, mitä se voi aiheuttaa paikkakunnalta muualle muuttaneille metsästäjille, sekä nykyisille lupametsästäjille.

Lakiesitystä onkin muutettava yksinkertaisempaan, vähemmän laintulkintaongelmia sisältäväksi, sekä byrokratiaa vähentäväksi:

Lakiesityksessä on turvattava, että alueella säilyy nykymuotoinen kuntalaisen oikeus metsästää metsästyslain 8 §:n alueella. Lakiesitystä on muutettava siten, että vieraspaikkakuntalaisilla säilyy nykymuotoinen oikeus metsästää metsähallituksen antamalla luvalla.
Tämä on ollut alueella vallitseva ja vakiintunut käytäntö jo vuosikymmeniä. Metsästyksen järjestäminen nykyisen muotoisella tavalla, ei ole aiheuttanut ongelmia, eikä näköpiirissä ole, että tulisi aiheuttamaan tulevaisuudessakaan, alueella olevien muitten virkistyskäyttäjien kesken.

Metsästyksen salliminen nykymuotoisena, ei aiheuta ongelmia myöskään kansallispuistolle, tai sen luonnolle. Nykyisen kansallispuiston alueella eri toimijat kuluttavat luontoa huomattavasti enemmän jättäen jälkensä. Nykyajan metsästäjä ei kuormita ja jätä luontoon tarpeettomasti jälkiä.

Metsähallitus voi rajata metsästysaluetta, sekä lupamyyntiä tarvittaessa. Metsästys tapahtuu pääsääntöisesti rauhalisena aikana, jolloin alueella on muita virkistys-käyttäjiä vähän.

Metsästys mahdollisuuksien säilyminen nykymuotoisena tukisi Hossan matkailu-yrittäjiä, pää matkailusesongin jälkeen.

Aikaisemmissa suojeluhankkeita koskevissa valmisteluvaiheen neuvotteluissa on monesti luvattu toteuttaa metsästyksen osalta sovittuja asioita. Useimmiten riistaorganisaatio on saanut pettyä perättömiin lupauksiin, tästä on hyvänä esimerkkinä Martin selkosen luonnonsuojelualue. Olisikin syytä miettiä, että tulisiko nämä vaikeat kohdat kirjoittaa lakiin, että ne toteutuisi jatkossa sovitulla tavalla. Tämä nousi myös voimakkaasti esiin eduskunnan lähetekeskustelussa.

Hossa sijaitsee alueella, josta puuttuu läheltä sellaisia vetovoimaisia palveluja, joita muilla menestyneillä Pohjois-Suomen kansallispuistoilla on. Hossan luonto ja vuosien saatossa kehitetyt metsästys ja kalastusmahdollisuudet ovat nyt niitä paikallisia hyvinvointia tuottavia aktiviteettia, jotka ovat jo olemassa, tuoden matkailijoita alueelle. **Toivottavasti puistoon tehtävällä lailla ja säännöillä ei tuhota sitä, mitä luontaisesti on jo kehittynyt alueelle.**

Hossan tulevasta kansallispuistosta on nyt mahdollisuus tehdä sellainen kansallispuisto, jolla on paikallisen väestön suuri tuki takanaan. Tavoitteena pitäisi olla se, että kansallispuistosta tulisi koko kansan kansallispuisto, jonka virkistyskäyttöä ei tarpeettomasti rajoiteta.

Jos, Hossan kansallispuistoon tulee lailla ja sinne laadittavilla säännöillä paikallisen väestön kokemia tarpeettomia rajoituksia, niin se tulee merkittävästi entisestään vaikeuttamaan suunnitelmia perustaa kansallispuisto Ylä-Lappiin. Jos, Hossan kansallispuistoon tulee, se tulee vaikeuttamaan tulevien puistojen perustamista. Näin ollen voidaan hyvin olettaa, että voimme unohtaa haaveet suunnitteilla olevasta kansallispuistosta Lappiin.

Asko Keski-Nisula
Puheenjohtaja
Suomussalmen riistanhoitoyhdistys

p. 0400 294264
asko.keski-nisula@pp.inet.fi